

Ammattikielten ja -viestinnän yhdistys

Jonita Martelius, Henna Hyytiä

Memo

17.5.2011

AMMATTIKIELTEN JA -VIESTINNÄN YHDISTYKSEN KEVÄTPÄIVÄT

AMMATTIKIELIÄ INNOSTAVASTI!

- **Ammattikielen ja -viestinnän yhdistyksen** ensimmäiset kevätpäivät
17.5. – 18.5.2010 Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu,
Talonpojankatu 2, 67100 KOKKOLA

Tiistai 17.5.2010

Tervetuloa, yliopettaja Esko Johnson, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, puheenjohtaja Marjatta Huhta, Ammattikielten ja -viestinnän yhdistys

Avaus

Rehtori, KTT Marja-Liisa Tenhunen, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu,

Rehtori esitti onnittelut uudelle yhdistykselle ja esitti kiitoksensa kielikysymysten parissa työskenteleville osaajille ja aktiiveille.

Monikielisyyden ovet, yliopistonopettaja, FT Merja Meriläinen, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius, Jyväskylän yliopisto

Merja Meriläinen esitteli mielenkiintoisesti 'Kielipolkuja monikielisyyteen' Kokkolassa. Esimerkkinä hänellä oli mm. Kielipolku päiväkodista kouluun. Alustaja kuvaili yhteistyötä CIMOn kanssa; päiväkotiin on saatu loistavia nuoria vapaaehtoisia mm. Espanjasta, Venäjältä. He pitävät päivittäin pieniä tuokioita lapsille omalla kielellään. Kyseessä on kielisuihku, jossa luodaan asenteita.

Kokkolassa on tarjottu onnistuneesti kielikylypyopetusta ruotsinkielellä vuodesta 1992. Merja kuvasi toiminnallisen kielitason perusopetuksen loppuvaiheessa. Tämä on ankkuroitu eurooppalaiseen kielitaitoluokitukseen. Kokkolassa on tarjolla CLIL-opetusta englanninkielellä.

'Monikielisessä Kokkolassa voi oppia myös albanian ja bosnian kieltä ja siinä sivussa suomen ja ruotsin kielen.'

Kansleri, KTT Matti Lehti, Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu

Matti Lehti onnitteli yleisöä uuden yhdistyksen perustamisesta ja piti sen roolia erittäin tärkeänä.

Kielitaito ja työelämän muutos. Teknologinen murros ja globalisaatio. Käynnissä on palvelujen teollistuminen. Automaatio on aina ravistellut työvoimavaltaisinta alaa, ensin maataloutta, sitten teollisuutta ja nyt palvelualaa. Tästä on monta esimerkkiä, opetus, pankki- ja rahoitusala jne. Elinkeinorakenne muuttuu hyvin voimallisesti: palvelut eivät ole enää paikallisia, monet palvelut eivät enää tarvitse ihmistä lainkaan (esim. sähkömittarin luku). Joko kone ottaa koko tehtävän hoitaakseen, tai palvelut muuttuvat kokonaan asiakkaan hoidettaviksi, kuten esimerkiksi verkkopankissa.

Verkko edellyttää aivan uudenlaista kielitaitoa. Myös esimiesten tehtävät ovat mullistuneet, kun heidän työntekijänsä ovat hyvin hajallaan maailmalla. Viestintä tapahtuu pääsääntöisesti verkossa, ja viestintätilanteet ovat hyvin haastavia. Matti Lehti piti kieltenopettajien tärkeänä tehtävänä avata kielen lisäksi myös kulttuuritietoutta. Hän kiitteli kieltenopettajien tekemää työtä ja puhui koulutuksen äärettömän tärkeästä merkityksestä Suomelle. Kansleri Lehti näki kielenopettajan tehtäväksi auttaa ja avata vaikeimpia solmuja, innostaa ja palkita opiskelijoitaan.

Tietotekniikan laitteistosta on tullut kaikkein tärkein tuotantoväline. Viestintävälineet kansalaisten käsissä vaikuttavat myös politiikkaan aivan järjestyttävästi, kuten Pohjois-Afrikan tapahtumat kuluvana vuonna ovat osoittaneet.

Ammattikielien ja -viestintä - keskustelevalta avaukselta verkostoitumiseen

Liiketoimintaosaamisen näkökulma, FT, KTM *Anne Kankaanranta*, Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu

Teknisen viestinnän näkökulma, lehtori *Suvi Isohella*, Vaasan yliopisto

Ammattikieli ammatillisen toisen asteen näkövinkkelistä, Henna Hyytiä, Keuda

Työelämän tarpeiden ja monikielisuuden näkökulma, TkT *Marjatta Huhta*, Metropolia

Ruotsi ammattikielenä, *Kirsi Wallinheimo*, Helsingin yliopiston kielikeskus

Liiketoimintaosaamisen kannalta olennaista on, että kaikki toimijat ymmärtävät kielitaidon ja viestintätaitojen tärkeyden. Ilman viestintää ei ole liiketoimintaa. Ilman viestintäosaamista ei ole liiketoimintaosaamista. Anne Kankaanranta on tutkinut kielenkäyttöä kahdessa fuusiossa, Nordeassa ja StoraEnsossa. Tältä pohjalta syntyi käsite. Business English Lingua Franca BELF.

Anne Kankaanrannan tutkimuksissa kävi ilmi, että työntekijät tarvitsivat kahta kieltä, äidinkieltään ja englantia. Kaikilla oli siis kaksi kieltä, ja muut kielet luettiin ylimääräiseksi hyväksi, plussaksi. Osa toimijoista ei ollut koskaan tavannut englantia äidinkielenään puhuvaa (vrt. BELF). Oman alan ammattisanasto on osattava hyvin, ja tämä opitaan työelämässä. Kieliopin osaamista ei pidetä merkittävänä. Kohteliaisuus, asenne ja persoona ja kontaktin otto ovat tärkeämpiä.

Liiketoiminnassa viestinnässä on tutkimusten mukaan tärkeintä selkeys, pääasioiden korostaminen, hyvä 'kontakti', ammattiviestintä = faktat + interaktio.

Suvi Isohella esitteli teknisen viestinnän opetusta Vaasan yliopistossa. Perustuu ammattikielten tutkimukseen, jonka aloja ovat soveltava kielitiede, mediatutkimus ja multimediamarkkinointi. Käyttäjälähtöisyys on erittäin keskeistä; kenelle viestitään. Knowledge Communication – tutkimusryhmä Vaasassa tutkii tiedon kulkua ja välitysprosessia.

Henna Hyytiä esitteli ansiokkaasti ammattikielen opettamista ammatillisella toisella asteella. Hän toi esiin kielenopetuksen suhteellisen lyhyen historian. 1980-luvulla ammattiohjelmien OPSeihin lisättiin yleissivistäviä aineita, kuten vieraita kieliä. Haasteina ovat opiskelijoiden asenteet ja taidot, mutta myös kollegoiden asenteet ns. atto-aineita kohtaan vähemmän tärkeänä oppiaineena.

Opiskelijoiden osalta kielten ja viestinnän opetus on Henna Hyytiän mukaan pikemminkin asennekasvatusta asiakaspalveluun ja ammattimaisiin käyttäytymiskoodeihin. Loppujen lopuksi hyvin harva ammatillisen toiseen asteen opintojen jälkeen työskentelee tehtävässä, jossa hän aidosti tarvitsee vieraita kieliä, kärki on kapeampi kuin esim. johtotehtävissä työskentelevien osalta. Tällöinkin on vaikea ennustaa, minkä alan opiskelijasta tai tehtävästä tällöin on kyse, jos opiskelija päätyy kv-ympäristöön tai rajapintaan töihin. Opiskelijoiden jatko-opintokelpoisuus on myös jatkuvasti silmällä pidon alla. Ammatilliselta toiselta asteelta jatko-opintoihin siirtyvien nivelvaihe on kieltenosaamisen kannalta erittäin ongelmallinen. Kuilu AMK-opintoihin on aivan liian suuri, ts. ammatillisella toisella asteella opetetaan kieliä selvästi liian vähän. Tuntimäärät ovat pienet esim. lukioon verrattuna. Tälle täytyisi saada tehtyä jotain valtakunnallisesti. Yhdistyksen tai muun tahon toivotaan tarttuvan toimeen.

Mitä ammattiopistoissa sitten kieliopinnoissa opetetaan? Sanastoa, omasta työstä kertomista ja alan keskeisiä palvelutilanteita, lyhyitä alalle tyypillisiä kirjallisia viestejä.

Marjatta Huhta kertoi tarvekartoitustyöstä josta hän on tehnyt työelämässä. Professionaalinen viestintä on määritelty seuraavasti: Communication as a professional ja communicating to a professional level (Boswood 1999).

Principle of scoping, kohdentaminen, principle of grouping, asianmukaisten ryhmien muodostaminen, principle of professionalism, ammatillisuuden periaate, principle of empowerment, ammattikieliä innostavasti toistuvat kaikkien intressiryhmien käsityksissä koskien hyvää kieltenopetusta.

Hän nosti esiin tosiseikan, että global, institutional and organisational knowledge, participant knowledge, social action knowledge alueiden osaaminen on heikoissa kantimissa, siinä missä opettajilla on hyvä käsitys textual knowledge (=texts, genres, situations).

Kirsi Wallinheimo esitteli ajatuksella mitä, miksi ja miten opetamme ruotsia ammattikielenä. Hankenin dosentti pian valmistuvan tutkimuksen mukaan Ruotsia tarvitaan edelleen yritysten sisäisessä viestinnässä, asiakkaiden kanssa ja asioidessa Ruotsiin päin. Keinoina Kirsi Wallinheimo toi esiin työelämäkontaktit, kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön, projektit, sosiaalisen median ja opiskelijoiden aikaisemmin hankitun osaamisen hyödyntämisen.

Keskusteltiin, pitäisikö meidän opettaa sosiaalisen median kieltä. Vaikeutena nähtiin pysyä perässä jatkuvasti muuttuvassa kielessä. Sosiaalisen median kieli ei ole kenenkään hallinnassa. Sen sijaan meidän tulisi opettaa oikea tapa ja oikea kieli, oikea rekisteri, jolla viestiä missäkin välineessä ja tilanteessa.

Mitä uutta toivomme uudelta yhdistykseltä? Esiin nousivat verkostoituminen, yhteisen paikan ja ajan löytäminen, jotta voisimme jakaa kokemuksiamme ja ottaa oppia toisiltamme. Toisen ja korkea-asteen nivelvaiheen ongelman ratkaiseminen. Yhteistyö esimerkiksi Suomen teknisen viestinnän yhdistyksen kanssa. (perustettu 1990-luvun alussa Vaasan yliopistossa) Yhdistykseen kuuluu muutamia satoja jäseniä, paljon yritysmaailman edustajia. Toinen yhteistyökumppani voisi olla Association for Business Communication. Aalto yliopiston kauppa- ja korkeakoulu on mukana ABC European toiminnassa.

Sosiaalisen median työpaja -Blogit ja wikit vieraan kielen opetuksessa

17.5. klo 11.30-13.00 ja 18.5. klo 9.00-12.00

Ari Haasio (Seinäjoen amk) -Blogit ja wikit vieraan kielen opetuksessa

Haasio ohjasi toimintaa sosiaalisen median työpajaa molempina koulutuspäivinä, sekä torstai- että perjantai aamupäivinä. Mediapajassa tutuksi tuli wikien ja blogien käyttö kieltenopetuksessa. Mediapajassa väki vaihtui sen mukaan, mitä muuta oli ohjelmassa samanaikaisesti. Viiskettä pajassa oli, erityisesti perjantaina. Riippuen siitä, mihin osuuteen osallistuja sattui sosiaalisen median pajaan tulemaan, saattoi tutustua mm Facebookin käyttöön muussakin kuin kuulumisten päivittämistarkoituksessa. Osallistujia opastettiin Facebook-ryhmien luonnissa vaikkapa kielimatkatarkoituksiin: sivuille on hyvä koota ja taltioida aikatauluja ja muuta tietoa, joka yleensä kulkee sähköpostissa.

Muuta tutuksi tehtyä sosiaalisen median tarjontaa oli mm. Wikispaces ja Blogger. Osallistujat näpyttelivät ahkerasti tietokoneidensa takana, kun Haasio tutustutti osallistujia sosiaalisen median eri ympäristöihin. Vaikutti siltä, että erityisesti salasanojen ja käyttäjätunnusten luonti tuntui laittavan osallistujien luovuuden koetukselle. Haasio opastikin osallistujia välillä kädestä pitäen. Toisinaan uuden oppimisen into nosti äänitasoa sen verran korkealle, että Haasio joutui toppuuttelemaan innokkaimpia. Osallistujia neuvottiin varsin käytännöllisellä tasolla. He saivat Haasiolta oppia mm. siinä, miten wikispaces.comiin luodaan omalle aiheelle wikipohja, miten sinne luodaan sisältöä, haetaan linkkejä jne.

Sen lisäksi, että osallistujat saivat arvokasta tietämystä sosiaalisen median mahdollisuuksista kielten viestintätaitojen opetukselle, palasivat opettajapersoonat myös opiskelijan rooliin. Kaikki saivat tuta, miltä tuntuu olla opiskelija uuden asian edessä, uuden välineen kanssa. Varmasti siitäkin jäi jotain korvan taakse oman opettajuuden kehittämistä ajatellen.

S2-taitotasojen esittely, 18.05.2011 klo 10-11

Tuija Tolonen Keski-Pohjanmaan AMK, Ylivieska.

Tuula Jäppinen Haaga-Heliasta piti alkuun lyhyen tietoiskun S2-yhdistyksestä ja laittoi jakoon aiheeseen liittyvää materiaalia.

Tolosen esittelyn keskeiset teemat olivat, miten S2-tematiikkaa on toteutettu Keski-Pohjanmaan AMK:ssa ja miten he ovat jakaneet S2-osaamisen taitotasoihin valtakunnallisten perusteiden pohjalta. Tolonen kertoi, että heillä on useita englanninkielisiä koulutusohjelmia eri paikkakunnilla (Kokkola, Pietarsaari, Ylivieska) ja useilla eri aloilla (tekniikka, liiketalous, hoitoala). Prosessin voimavaroja on ollut alkuvaiheessa opettajien yhteistyö mm. materiaalikysymysten, kokeiden ja kokemusten vaihdon osalta. Yhteistyö on ollut antoisaa, mutta alkuvaiheen jälkeen mm. kokeiden osalta on jouduttu hieman luopumaan yhteistyön tiiviydestä. Tolonen nosti esiin S2-teemaan liittyviä ongelmakohtia, kuten kuka S2-kieltä opettaa, mikä on kulttuurintuntemuksen osuus, mitä taitoja koulutetaan, tarvitaanko suomea ylipäättään ja mikä on motivaatio). Entä miten S2 huomioidaan työharjoittelussa? Entä miten vaikuttaa poissaolojen määrä jne?

Tolonen esitteli kieliohjelmojen laajuutta ja taitotasokuvauksien sisältöä. Osallistujat pohtivat asiaa yhdessä Tolosen kanssa ja Tolonen sai vastailta toistuvasti osallistujien kysymyksiin, joita esitettiin pitkin esityksen etenemistä. Monien kysymysten ja runsaiden kommenttien ansiosta esityksestä tuli varsin interaktiivinen.

Ammatillisuus S2-opetuksessa sosiaali- ja terveysalalla 18.05.2011 klo 11-12

Anu Mustonen, Jyväskylän AMK

Mustonen aloitti esityksensä näyttämällä varsin hauskan videoklipin tilanteesta, jossa kaksi 5kk Suomessa oleskellutta opiskelijaa osallistuvat tenttiin. Tentissä oli tehtävänä toteuttaa suullinen asiakaspalvelutilanne terveyskeskuksessa, jossa suomenkieliseltä potilaalta kysytään henkilöön ja terveydentilaan liittyviä kysymyksiä ja täytettiin lomakkeeseen.

Mustonen pohti esityksessään ammatillisuuden merkitystä kieltenopetuksessa, S2-kieltä yleisesti sekä erikseen sosiaali- ja terveysalalla. Mustonen otti esiin myös materiaalikysymyksen, eli mistä ja millaista materiaalia on käytössä. Mustonen kertoi myös, miten S2-kielen opettaminen ja kehittäminen toteutetaan JAMK:ssa. Samassa yhteydessä Mustonen informoi osallistujia syksyllä valmistuvasta alan oppikirjasta.

Mustosen esitys herätti vastakaikua yleisössä. Esitys kulki ikään kuin dialogin tapaan Mustosen vastaillessa yleisön kysymyksiin tai reagoidessa heidän kommentteihinsa. Keskustelu ja esitys eteni mukavassa ja rakentavassa ilmapiirissä. Esiin nousi monia S2-kielen opetukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä ja näkökulmia. Osallistujat saivat keskustelun lomassa myös hyviä vinkkejä, linkkejä ja kontakteja toisilta osallistujilta.

Ammattikieliä innostavasti! - ideapaja

- Tuula Jäppinen Haaga-Helia: pilottikurssi Becoming an Entrepreneur in Finland (yrittäjyys ja Suomi) 6 op.
- Professional Business Code, Marjatta Huhta
- Holappa Sonja, Metropolia, Business Plan
- Tolonen Tuija, KESki-Pohjanmaan AMK, Case-harjoitus ryhmäviestintätaidoista
- Mentula Helene, Aducate, Mitä sanoisit ja miten toimisit tässä tilanteessa?
- Simon Heli, Seinäjoen AMK, ALMS-toteutus AMK:ssa
- Lindgren Pia, Turun AMK, Selling in International Environment
- Edita, Ammatilliset oppikirjat
- Keski-Pohjanmaan AMK:n koulutuskirjasto

Kolme kärjessä!

Kolme aktiviteetti-idea yhteisesittelyssä

Kaikki esitykset ovat saaneet ääniä. Eniten ääniä saivat seuraavat 3 ideaa:

Pia Lindgren: Selling in International Environment

Integrated module with Selling 6 cr by subject teacher and Communication/Culture 3 cr by English Communication teacher. Toisen vuoden kevään pakollinen kurssi. Suunnittelu ja arviointi yhdessä opettajien kesken. Viiden hengen ryhmissä opiskelijat miettivät ja simuloivat osallistumisen messuille, tarkoituksena myydä tuote tai palvelu uudella markkina-alueella ja kehittävät markkinointistrategian. Profesionaaliviestinnän näkökulmasta laadittavat tehtävät ovat esitteen tekeminen, kutsun laatiminen kuvitteellisille messuille, follow-up kirjeen kirjoittaminen kutsutulle henkilölle tapahtuman jälkeen, raportin kirjoittaminen yrityksen toimitusjohtajalle koskien messuja. Opiskelijan tulee käyttää asianmukaista tyyliä ja rekisteriä kaikissa dokumenteissa. Suullisen viestinnän taidot kehittyvät monikulttuurisessa ryhmässä neuvotellessa, opiskelijat laativat myyntipuheen kuvitteellisille messuille omasta tuotteestaan/palvelustaan. He saavat ja antavat palautetta toisiltaan ja opettajilta; kaikki tämä yllä oleva asianmukaisella tyylillä ja oikeassa rekisterissä. Opiskelijan tulee löytää kulttuurispesifi tieto ja osata käyttää sitä projektissaan.

Heli Simon: ALMS-toteutus AMK:ssa

Autonomous Language Learning Modules at Helsinki University Language Centre, Finland
Autonomista, aktiivista oppimista opiskelijoille, joilla on jäänyt ruotsin suoritukset roikkumaan. ALMS-kurssilla on käytössä sama kirja kuin luokkaopetuksessa. Voi saada vain arvosanan 1. Opiskelijat laitetaan töihin sen sijaan, että he nuokkuisivat mitään tekemättä tunnilla. He kirjoittavat ALMS-sopimuksen, jolla on symbolinen sitouttava merkitys.

ALMS:iin on otettu elementtejä ELPIPL:stä (European Language Portfolio on Student's Journey through Studies into Professional Life). Opiskelijat kirjaavat tavoitteitaan koskien kurssia. Kyseessä on 10-15 opiskelijan ryhmä, jolle valitaan ryhmän johtaja, joka raportoi tapaamisista ja hoitaa osan opettajan tehtävistä. Opettaja voi ajoittain olla sivussa ryhmän toiminnasta mutta hänen täytyy kyllä kannustaa ja rohkaista opiskelijoita jatkuvasti. Kurssilla on myös suullisia harjoituksia, jotka äänitettiin. Äänittäminen lisäsi motivaatiota opetella dialogeja. Kurssin ideaali kesto on noin 4 kuukautta, kursin lopussa ei ole tenttiä, vaan opettaja pitää pitkin kurssia 'pistokokeita'. Seuraavaan kurssiin on tarkoitus liittää blogi, johon jokainen opiskelija kirjaa tekemänsä tehtävät ja niihin käytetyn ajan.

Sonja Holappa: Business Plan

Innovatiivisuus, innokkuus, ideointi –kuvia ja ajatuksia luokan seinällä. Johdantona keskusteleva sanastoharjoitus ja/tai esim. suomalaisten menestystarinoiden kartoitusta. Sen jälkeen opiskelijat käyvät pareittain läpi liiketoimintasuunnitelman laatimisen ja laativat sitten omalla ajallaan varsinaisen 'business plan'insä. Sen jälkeen simuloidaan lainakeskustelu pankissa. Jokaiselle on annettu selkeä, oma rooli. Tämän jälkeen he kertovat ryhmälle minkälaisen lainan ja millä ehdoilla he saivat ja toki esittelevät liiketoimintasuunnitelmansa. Opettajan tehtäväksi jää kannustaa ja kehua opiskelijoita. Lopuksi tehdään itsearviointi, jossa opiskelija pohtii, mitä hän on oppinut, mitä uusia ideoita hän on saanut, mitä vaikeuksia hän kohtasi ja miten vaikeuksista selvitettiin, ja mitä he haluaisivat oppia seuraavaksi.

Illallinen meren ja musiikin mausteilla

- **Kesäravintola Mustakari**

Keskiviikko 18.5.2010

Ammattikielen ja viestinnän opettajuuden kehityskaari

- väitöstutkimuksen antia ammattikorkeakoulun opettaja muutosmaisemassa

Esko Johnson, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu

Esko Johnson aloitti kertomalla tutkimustyön taustaa ja lähtökohtia tutkimuskohteelle sekä aihevalinnalle. Lähtökohtana on omat kokemukset muutosprosessissa aineenopettajasta asiantuntijatyöhön kasvaessa. Moottorina ollut kehittämisen ja tietämisen tarve, opiskelijan perehdyttäminen alan asiantuntijuuteen työelämälähtöisesti sekä kielitarpeet ja työelämäyhteys. Prosessissa tärkeää omasta tutkijan ja opettajan näkökulmasta vakuuttuminen ja muutoksen toteuttaminen yhteistyössä. Johnson valotti lähteisiin vedoten opettajuuden kehitysportaita noviisista eläkkeelle, mikä herätti hyvätahtoista hyminää yleisössä. Lisäksi hän käsitteli urapolun eri vaiheita ja tunnemaailmoja, mm opetusvuosien perusteella.

Itse tutkimuksessa Johnson on tutinut omaa oppimistaan ja kasvua tunnistamiensa haasteiden kautta amk:n tutkimusmaisemassa. Tavoitteena oli saada tolkkua kokonaisuudesta narratiivisen

tutkimuksen keinoin. Olettamuksena tutkimuksessa on, että opettajan kehittyminen ei etene selkeinä, ennustettavina vaiheina. Johnson perusteli valitsemiaan näkökulmia, lähtökohtia ja merkityksiä, joilla lähti lähestymän tutkimuskohdetta. Tutkimuksen aikaväli on vuosina 2000-2009. Tutkimusaineistona "3 tarinaa": verkko-opetushanke, kielitarpeiden tutkimus ICT- alan koulutus ja kolmantena globaalius ja monikulttuuristava ammattikorkeakoulu. Menetelmänä oli tulkinnallinen menetelmä ja sense-making, mikä edellytti kieleen ja kertomukseen tukeutumista.

Opettajan kehittymistä Johnson kuvasi Korthagenin tasomallin avulla (gestalt-malli), jossa muutostasot vaikuttavat kahteen suuntaan ympäristövaikuttimista, käyttäytymisen, kompetenssien, uskomusten ja identiteetin kautta kutsumukseen, ja päinvastoin. Johnson esitteli myös materiaalia, jota ei ole sisällytetty väitöskirjan lopulliseen versioon (tietämys omasta ammatillisesta kehitymisestä, opettajuus verkko-opettajana, opiskelijoiden kohtaaminen ja ohjaus, kielitarpeiden tietämys).

Tutkimusosassa Johnson peilasi edellä mainittuja "3 tarinoitansa" Korthagenin tasomalliin. Millaisissa rooleissa hän on ollut, mitä osaamista hänellä on ollut, millaisia uskomuksia on ollut ja miltä tuntuu olla opettaja? Hän on perehtynyt hankkeissa tuotettuun materiaaliin ja syventynyt niissä oleviin metaforiin ja analysoi niitä erikseen hankitun softan avulla.

Johnson esitteli GLG-kurssinsa opetuskalvon, joka liittyy kulttuurikompetenssin lisäämiseen (kaksi kättä, viisi sormeaa) sekä valokuvia, joissa hän esiintyi opiskelijoiden kanssa: jälkimmäinen apuna mm. pohtiessa mitä teen, kuka olen?

Tutkimustulosten tulkinta: teknillis-rationaalinen tieto karttui, merkitykset jäsenyivät, opettajaksi tullaan joka päivä (pysyvyys, jatkuvuus, epäjatkuvuudet). Huomioitava tulosten subjektiivisuus ja se, että yleispäteviä ohjeita ei voi tutkimuksen perusteella antaa. Tulokset tarjoavat muille tulkitsijoille vertailupohjaa, soveltamista tulosten siirtämisen sijaan.

Marjatta Huhta kiitti Johnsonia aiheen urauurtavuudesta: ensimmäinen kerta, kun kuvattiin ammattikielen opettajan työnkuvaa. Huhta toivoi, että Johnson kirjoittaisi artikkelin ammattikielen työnkuvasta. Pia Lindgren esitteli kiitokset Johnsonille siitä, että tämä on uskaltanut tehdä asioita toisin kuin muut.

Euroopan suurten kielten opetuksen työpaja

Ammatillisuus alkeiskielten opintojaksoissa

Heli Simon, Seinäjoen ammattikorkeakoulu (saksa)

Pekka Savinainen, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu (espanja)

Korkeakoulujen AHOT-työryhmältä on pyydetty kannanottoa valinnaisten kielten osalta. Kysymys kuuluu, mikä on se tekijä, jolla opetuksemme eroaa peruskoulutuksen (peruskoulu, lukio) kielten alkeisopetuksesta. Muutoinhan voidaan ajatella, että esim. lukion espanja pitäisi voida 'ahotoida' Opetuksen kohdistaminen on luonnollisempi ongelmallisempaa muissa kielissä kuin englannissa ja ruotsissa johtuen pienemmistä opiskelijamääristä.

Haaga-Heliassa espanjan, ranskan venäjän ja saksan *lähtötaso* on jo A2. Myös nollassa on mahdollista aloittaa. Se ei saa kuitenkaan pidentää opiskeluaikaa. Tästä syystä lukion oppimäärä käydään läpi yhdessä vuodessa. Haaga-Heliassa on Suomen mittakaavassa aivan poikkeuksellisen paljon kieliopintoja. Tämä on seurausta Helsingin sihteeriopisto –taustasta.

Espanjassa on hyvä tilanne ammatillisen kielen oppikirjojen suhteen. Saksassa on olemassa liiketalouden alkeiskirja. Opetusmateriaali on yksi tekijä, joka erottaisi kielten ammatillisen alkeisopetuksen lukio-opetuksesta. Sanastoissa suomi-espanja/ranska/venäjä/saksa-englanti on erittäin suositeltavaa.

Muutaman hengen ryhmissä mietittiin, miten alkeiskursseista lähtien kolmannella asteella voisi opettaa erilailla kuin lukiossa. **Ehdotuksia:** kaikki harjoitukset on räätälöitävissä työelämään, kellonajat jne. Opiskelusta kertominen kuuluisi kurssien sisältöihin. Sanastopäiväkirjan laatiminen omalla ajalla. Raportti kulttuurieroista työelämässä, työkuulttuurin tyypillisistä piirteistä kohdekielisessä maassa tai työelämäetiketistä. Pelkkä tekstinyymmärtämiskurssi voisi olla myös mahdollista järjestää. Ehdotettiin myös 'kieliperhe' –kurseja, jotka viestisivät työnantajalle harrastuneisuudesta.

Heli Simonin kokoaman muiden kuin suomen, ruotsin ja englannin opettajien ryhmän nimeksi (Maailman kielet) ehdotettiin seuraavia:

- Plurikielet
- Polyglotti
- Kielirengas (olemassa oleva pääkaupunkiseudun yhteistyörinki)
- Lincomm

Wordpress saattaisi olla yksi vaihtoehto ryhmän toiminta-alustaksi. Sisällöksi ehdotetaan seuraavaa:

- Kielikohtainen materiaalipankki

- AHOT-taauksissa viitteeksi muille
- keskustelupalsta/foorumi
- lista konferensseista
- linkitys ammattikielen ja –viestinnän sivuille
- Wikispaces -materiaalipankki

S2

-**Taitotasojen esittely**, *Tuija Tolonen*, Keski-Pohjanmaan amk

- **Ammatillisuus S2-opetuksessa**

sosiaali- ja terveydellä *Anu Mustonen*, Jyväskylän amk

Yhteenveto

Puheenjohtaja veti yhteen tähän saakka käsitellyjä aiheita. Ammattikielten ja –viestinnän alan aiheita on käyty läpi monipuolisesti ja kattavasti. Ulla Lax, Esko Johnson ja Eija Torkinlampi saivat pienet muistiaiset kiitokseksi heidän tekemästään työstä ja järjestelyistä Kevätpäiviä varten.

Hallitusta täydennetään suomenkielen- ja viestinnän opettajalle. Jäsenen valitsee Suvi-verkosto joukostaan.

Jäseniä muistutetaan yhdistyksen Facebook –sivustoista.

Yhdistyksen nimikilpailun tuloksen julkistus

Poissulkemismenettelmällä hallitus valitsi aamulla 18.5.2011 3 nimeä, joista läsnä olevat äänestivät.

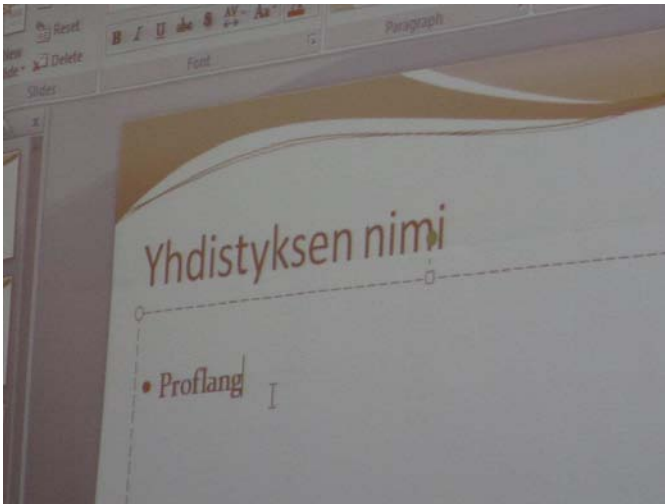
Ehdotukset olivat

ProfLang, Proflang 26 ääntä

ProfLa, ProfLa 19 ääntä

ProfCom, Profco 6 ääntä

Valituksi tuli **Proflang** tässä kirjoitusasussa.

Seuraavien kehittämispäivien järjestäjän valinta

Hallituksessa on Kirsi Wallinheimon esitys, että Helsingin yliopiston kielikeskus järjestäisi kevätpäivät toukokuussa 2012. Kirsi Wallinheimo selvittää asiaa.

Monikielitaitoisuus ja kielitaitovaranto

Valtakunnallinen tilanne, *Taina Saarinen*, Kielikoulutuspoliittinen verkosto, Jyväskylän yliopisto

Taina Saarinen kävi läpi kielikoulutuspolitiikan nykynäkymiä, kielikoulutuspoliittista tilannetta Suomessa, työelämän kielitarpeita ja puhui lopuksi lyhyesti kielikoulutuspolitiikan verkostosta, www.kieliverkosto.fi.

Kielitaidon yhteiskunnallisia taustoja ovat globalisaatio, monikielisyys, monikulttuurisuus, muutos kahdensivisestä kielitaidosta monensiviseen kielitaitoon. Koulutus on muutoksessa, tästä esimerkkejä ovat politiikan ulkoistaminen ja päätöksenteon hajauttaminen. Johtaako tämä paikallisten tarpeiden huomioonottamisen lisäksi eriarvoistumiseen? Myös kielikoulutus on muutoksessa. Kielten kirjo on monipuolistunut ja samaan aikaan kielivalinnat ovat kaventuneet. Vieraiden kielten valinnat ja opiskelu on vähentynyt 1990-luvun alkupuolen huippuvuosien jälkeen voimakkaasti, toisaalta maahanmuuttajakielten opetus on kasvanut. Kieltenopetus ei ole kuntien prioriteeteissa kovinkaan korkealla; opetushallituksen POP-rahaakin haettiin enemmän muihin kuin kielihankkeisiin. Samalla kun Suomi on entistä monikielisempi, niin kielten opiskelu koulutusjärjestelmässä vähenee. Vaikka kansainvälisyydestä puhutaan paljon, mutta jostain syystä tässä keskustelussa kielet eivät nouse esiin. Myös työntekijöiden koulutus- ja taitotason korotustarpeesta puhutaan, mutta kielitaitoja ei mainita.

Kielikoulutuspolitiikkaan liittyy hyvin monia asioita, mm. koulutuspolitiikka, maahanmuutto, sosiaalisektori, työvoimasektori, (kansallinen) kielisuunnittelu, kielipolitiikka ja talous, kansallinen kielivaranto, kieliin liittyvät arvot ja asenteet, kielet kansallisena ja yksilöllisenä kustannuksena ja resurssina, koulutuspoliittinen päätöksenteko paikallisesti ja kansallisesti, työelämän ja työmarkkinoiden kielitaitotarpeet. Yhteiskunnallisessa keskustelussa on hyvin vaikea saada kieliasioita läpi ja tulla kuulluksi. Asenne kieleen ja kielitaitoon ja kielen oikeellisuuteen on muuttunut löperömmäksi.

Kehittämissuunnitelmassa vuosille 2007-2012 kielikoulutuksen tarpeet on mainittu muilla koulutusasteilla paitsi ammatillisella, maahanmuuttajien kielitarpeet (su-ru) ja peruskielitarpeet versus high-skilled labour. Tulevaisuudessa tarvittaneen lisää venäjän ja kiinan osaajia. Näitä kieliä opiskellaan liian vähän 1. ja 2. asteelle. Elinkeinoelämän keskusliitto voisi vaikuttaa paljon nykyistä voimakkaammin kielipolitiikkaan. Elinkeinoelämä kyllä tuottaa jonkin verran tietoa kielitaitotarpeista, mutta ko. tietoa on vaikea koota yhteen saati mitata. . Kansalliselle kielivarannolle ei ole olemassa mittareita.

Keskustelu ruotsinkielen asemasta tukahduttaa valitettavasti kaikkea kielikoulutuspolitiikka

Ruotsia on perinteisesti perusteltu historiallisilla argumenteilla ja vastustettu historiallisilla argumenteilla. Nyttemmin argumentit ovat muuttuneet individualistisemmiksi. Tämäkin lienee seurausta politiikan ulkoistamisesta. (vrt. Kieli, koulutus ja yhteiskunta, toukokuu 2011, www.kieliverkosto.fi) Ruotsin pakollisuuden kritisointi tuntuu liittyvän laajempaan politiikkakritiikkiin ja pettymykseen nykyistä puoluepolitiikkaa kohtaan.

Millaisia kansainvälisiä menestyjiä haemme? Kielitaidon de-mystifiointi olisi ehkä myös tarpeen, vrt. Kimi Räikkönen. Pitääkö kaikkien kielitaitotavoite olla puhua kuutta vierasta kieltä sujuvasti, vrt. Alexander Stubb?. Luonnollisesti kielitaidon tarve vaihtelee aloittain, hyvän kirjallisen kielitaidon merkitys kasvaa, kun yritysten raportointikieli muuttuu englanniksi, ja kirjallisen kielitaidon tarve onkin kasvamassa eniten.

Harvinaisten kielten osaamistarpeet Lapin alueella,

Ritva Ala-Louko, Lapin korkeakoulukonsernin kielikeskus

2010 tehtiin selvitys harvinaisten kielten osaamistarpeista palvelualueilla Lapissa. Sähköinen kysely lähettiin 393 yritykselle, joista 120 yritystä vastasi 20 eri Lapin kunnasta. Selvityksestä kävi ilmi, että yritysten tärkeimpiä kontaktimaita ovat Saksa Venäjä, Ranska Iso-Britannia Hollanti ja Norja. Saksa on tärkein kieli, jolla yritykset hoitavat kontaktejaan. Tärkeimpiä suullisia kielenkäyttötilanteita ovat asiakaspalvelutilanteet ja sosiaaliset tilanteet; näitä hoidetaan saksaksi ja englanniksi. Kielitaidolla on erittäin suuri merkitys rekrytointitilanteessa. Venäjän osaamisen tarpeen ennustetaan kasvavan eniten, samoin on laita kulttuurien tuntemuksen saralla. Yli puolet yrityksistä tuntee tarvitsevänsä kielikoulutusta ja kulttuurikoulutusta henkilöstölleen. Korkeakoulujen kielenopetukselta toivotaan käytännön kielitaitoa, suullista kielitaitoa laajaa kielivalikoimaa. Yritysten kielikoulutukselta toivotaan helppoa toteutustapaa, joustavuutta, verkko- ja monimuoto-opetusta, intensiivikursseja ja täsmäkoulutusta. Kielitaidon odotetaan kasvavan uusien rekrytointien kautta.

Kokkolan erityisosaamista: Vierailu venealan yrityksiin (Lahdenperä). Bussi kuletti halukkaat yritysvierailulle.

Kiitos järjestäjille Kokkolassa!

